

A közoktatás szerkezetének, követelmény- és vizsgarendszerének szabályozása

A pedagógus szakmai szervezetek által választott szakértők, a szülő- és diákszervezetek és a Művelődési és Közoktatási Minisztérium között a törvény-előkészítő munka menetében az alábbi – konszenzuson alapuló – megállapodás született az iskolaszervezet, a Nemzeti Alaptanterv és a vizsgarendszer szabályozásának kérdéseiben.

A közoktatási rendszer képzési szintjei

- (1) A közoktatási rendszer intézményeiben a nevelő, nevelő-oktató munka
- óvodai,
  - elemi fokú,
  - alsó középfokú,
  - felső középfokú
- szinteken folyik.

(2) Az óvodai szint követelményeit az óvoda teljesíti. Az iskolai előkészítés követelményeinek teljesítésében iskola is részt vehet.

(3) Az óvodai nevelés programját ajánlásként a művelődési és közoktatási miniszter dolgoztatja ki és adja ki.

(4) Az elemi szintű nevelés-oktatás céljait, követelményeit a Nemzeti Alaptanterv tartalmazza.

(5) Az elemi szint követelményeit teljesítő iskola az elemi iskola. Az elemi iskola részt vehet az óvodai és az elemi szint követelményei (iskola-előkészítő évfolyam) teljesítésében.

(6) Óvoda és elemi iskola egy intézmény keretében is működhet (többfunkciójú összevont intézmény).

(7) Az alsó középfokú nevelés-oktatás céljait, követelményeit a Nemzeti Alaptanterv tartalmazza.

(8) Az alsó középfokú képzés a hetedik évfolyamon kezdődik és a tizedik évfolyamon fejeződik be.

(9) Az alsó középfokú szint követelményeinek teljesítésére a felkészítő iskola az alapiskola.

(10) Az alsó középfokú szint követelményeinek teljesítésére felkészítő iskolák részt vehetnek az óvodai és az elemi szint követelményei teljesítésében, illetve egy intézmény keretében több, az alsó középfokú képzésben részt vevő iskolatípus működhet (többfunkciójú összevont intézmény).

(11) A felső középfokú nevelés-oktatás célja a felsőfokú továbbtanuláshoz, valamely szakma gyakorlásához, az önálló középszintű szellemi munkához szükséges képességek fejlesztése és

műveltség elsajátítása; az érettségire való felkészítés.

(12) A felső középfokú képzés a tizenegyedik évfolyamon kezdődik és a tizenkettedik-tizenharmadik évfolyamon fejeződik be.

(13) A felső középfokú szint követelményeinek teljesítésére felkészítő iskolák a középiskolák.

(14) A felső középfokú szint teljesítésére felkészítő iskolák részt vehetnek az óvodai, elemi és alsó középfokú szintre való felkészítésben, illetve egy intézmény keretében több felső középfokú iskolatípus működhet (többfunkciójú összevont intézmény).

A közoktatás tartalmi szabályozása

Az iskolai oktatás szükséges egységét és az iskolák közötti átjárhatóságot a Nemzeti Alaptanterv, valamint az egységes vizsgarendszer biztosítja.

A Nemzeti Alaptanterv

(1) A Nemzeti Alaptanterv kerettanterv, amely a tankötelezettség időtartamára eső iskolázás műveltségi követelményeit (az iskolázás elemi és alsó középfokú szintjének megfelelően) elemi és alapszinten határozza meg. A Nemzeti Alaptanterv az elemi szint teljesítését a tanulók 11-12 éves korára, az alapszint teljesítését a tanulók 16 éves korára írja elő, jelzi azonban a jelenlegi nyolcadik osztályos iskola negyedik és nyolcadik évfolymának elvégzésekor elvárható követelményeket is.

(2) Nemzeti Alaptanterv a Magyar Köztársaság Alkotmányára és törvényeire, valamint az aláírt nemzetközi egyezményekre támaszkodva, a jelen törvényben meghatározott alapelveknek megfelelően tartalmazza (közvetíti) az iskolai nevelő és oktató munka alapjául szolgáló demokratikus, nemzeti és európai értékeket.

(3) Nemzeti Alaptanterv – az elemi és alapfokú szintnek megfelelően – meghatározza a műveltségi területeket, az egyes műveltségi területek nevelési és oktatási céljait és ezek követelményszintjeit, az egyes műveltségi területek oktatásának időarányait és tanévenként a minimálisan szükséges tanítási időt.

(4) A Nemzeti Alaptanterv alapul szolgál az iskolák helyi tanterve kidolgozásához, a tankönyv- és taneszközkészítéshez.

(5) A nemzeti kisebbségek iskolái a Nemzeti Alaptanterv anyanyelvi, történelmi, földrajzi követelményeit saját nemzeti kultúrájukra kiterjesztve azonos színvonalú műveltséget közvetítve valósíthatják meg.

(6) A Nemzeti Alaptantervben rögzített követelményekből a gyógypedagógiai intézmények (itt most eltekintünk attól, hogy ezeket miképpen kell megnevezni a törvényben!) annyit valósítanak meg és olyan időhatárok között, amennyit tanulók lehetőségei és speciális igényei megengednek.

(7) A Nemzeti Alaptantervet a művelődési és közoktatási miniszter dolgoztatja ki.

(8) A Nemzeti Alaptanterv alapelveit az Országgyűlés, a Nemzeti Alaptantervet a művelődési és közoktatási miniszter hagyja jóvá.

Vizsgarendszer

(1) A tanuló az alsó középfokú szint (tankötelezettség) teljesítése után *záróvizsgát*, a felső középfokú szint teljesítése után *érettségi vizsgát tehet*.

(2) A záróvizsga és az érettségi vizsga állami vizsga, amelyről a vizsgáztató szervek a tanuló számára továbbtanulásra és/vagy munkavállalásra jogosító okiratot állítanak ki.

(3) A vizsgák követelményrendszerének, módszereinek megállapítása az országos vizsgaszabályzat kiadása a művelődési és közoktatási miniszter feladata.

(4) A tanuló a vizsgát a tanulói jogviszony megszűnését követően is leteheti, illetve ha egyes követelményeinek már a tanulói jogviszony fennállása alatt eleget tett, azt befejezheti. A már teljesített követelményekből nem kell újra vizsgáznia.

(5) A felnőttoktatás keretében letehető záróvizsgára és érettségi vizsgára azonos követelmények és rendelkezések érvényesek.

(6) A záróvizsga követelményei a Nemzeti Alaptantervre épülnek.

(7) Az alsó középfokú szint befejező évfolyamának elvégzése (a vizsga letételétől függetlenül)

alapfokú iskolai végzettséget tanusít és feljogosít az alapfokú szakképzésbe való bekapcsolódásra. (Megfontolandó, hogy itt ne legyen-e egy kiegészítő, megengedő szabály: A szakképzési törvényben meghatározott alapfokú szakmai képzési formákba az a tanuló is bekapcsolódhat, akinek nincs alapfokú iskolai végzettsége: pl. nyolc osztályt végzett! Ez esetekben a záróvizsga funkcióját a szakmai képesítő vizsga is betölthetné.)

(8) Az az iskola, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll, és felső középfokú képzést is folytat, vagy amelybe a tanuló a felső középfokú képzés megszerzése érdekében át kíván lépni, a továbbhaladás, illetve belépés feltételeként *előírhatja* a záróvizsga letételét.

(9) A felső középfokú tanulmányokat lezáró állami vizsga az országosan egységes, standardizált az *érettségi*.

(10) Az érettségi vizsga felsőfokú oktatás intézményeibe való jelentkezésre jogosít.

(11) A felső középfokú tanulmányait szakközépiskolában végző tanuló számára biztosítani kell az érettségi vizsga letételének lehetőségét.

(12) Az állami vizsgák követelményrendszerének, módszereinek és lebonyolítási rendjének meghatározása a Művelődési és Közoktatási Minisztérium feladata.

(13) A vizsgák követelményeire, a lebonyolításokra és a bizottság összetételére vonatkozó vizsgaszabályzatot a vizsgák letétele előtt legalább négy évvel ki kell hirdetni.

(14) Valamennyi vizsga önkéntes, díjtalan és nyilvános.

(15) A vizsgarendszer működtetéséhez szükséges infrastruktúra kiépítése és működtetése a Művelődési és Közoktatási Minisztérium feladata. A vizsgaközpontok feladata:

a) a záróvizsga eszközeinek biztosítása, a vizsgák megszervezése, a vizsgabiztosok kijelölése, a vizsgaeredmények közzététele;

b) az érettségi vizsga eszközeinek biztosítása, a vizsgák megszervezése, a vizsgaeredmények közzététele.

(16) Az érettségi vizsgabiztosok kijelölése a művelődési és közoktatási miniszter feladata.

(17) A vizsgák letétele általában az iskolákban, esetenként a vizsgaközpont által kijelölt iskolán kívüli helyen történik.

(18) A szakmai vizsgák követelményeit, eljárási szabályait a szakképzési törvény tartalmazza.

A bizottság teljes egyetértéssel megállapodott abban is, hogy a *törvénynek* szabályoznia kell – azokat az eljárási feltételeket, amelyeknek a művelődési és közoktatási miniszternek meg kell felelnie a Nemzeti Alapanterv, a vizsgakövetelmények, vizsgaszabályzat jóváhagyása, kiadása és változtatása esetén;

– valamint a Nemzeti Alapanterv és vizsgarendszer bevezetésének ütemét és alapvető eljárásait.

Megjegyzés: A jelen megállapodás tudatosan nem tartalmazza a nemzetiségi és etnikai iskolákra, illetve a speciális nevelésre vonatkozó szabályozást. Ezeket a problémaköröket a bizottság egy későbbi ülésen tekintti át.

MIHÁLY OTTÓ

A történelmi térkép és a diák

A topográfia oktatása és szerepe a nyolcévfolyamos történelemtanításban

A térkép ismerete és használata régóta gyenge pontja történelemtanításunknak. Ezt mutatják a felvételik eredményeit értékelő tanulmányok, cikkek és egyéb visszajelzések. A kép annál is inkább negatívnak tekinthető, mert maguk a felvételi követelmények sem túl igényesek, pusztán az egyszerű névananyag ismeretét várják el, a térkép használatának, elemzésének követelménye fel sem merül. A feladatlapokon a választadás módja – meg kell nevezni, hogy a feltett történelmi-földrajzi nevek ma melyik állam területén található – nem kívánnak komolyabb felkészültséget, kialakított készségeket a tanulóktól. Saját tanítási és érettségi élményeim egybevág-